

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح ایجاد فضای مساعد کارآفرینی و رفع موانع کسب و کار»
(موارد ارجاع شده به کمیسیون)

مشخصات طرح

دوره هشتم - سال سوم

ماده (۲)

(پس از اصلاح در کمیسیون): در مراحل بررسی موضوعات مربوط به محیط کسب و کار هنگام اصلاح و تدوین مقررات و آیین نامه ها، بخشنامه ها و رویه های اجرایی، دولت و دستگاه های اجرایی مکلفند نظر کتبی اتاق ها و آن دسته از تشکل های ذیربطی که عضو اتاق ها نیستند، اعم از کارفرمایی و کارگری را درخواست و بررسی کنند و هرگاه لازم دانستند آنان را در جلسات تصمیم گیری دعوت نمایند.
تبصره - مهلت اجرای حکم بند «ب» ماده (۹۱) قانون اصل چهل و چهارم در خصوص شرکت دادن اتاق ها در شوراهای تصمیم گیری برای دولت ۶ ماه از تاریخ تصویب این قانون تعیین می گردد.

شماره ثبت:
۵۰۰

شماره چاپ:
۱۳۵۰

تاریخ چاپ:
۱۳۹۰/۱/۲۱

متن جدید علاوه بر اینکه امکان دخالت شورای گفتگو یا بخش خصوصی در تصمیم گیری ها را برطرف کرده و به دولت امکان تحفظ در موارد محرمانه را می دهد، حق اظهار نظر و درخواست مشورت قبل از تصمیم گیری در دولت و دستگاه های اجرایی را برای تشکل های کارگری نیز قائل شده که نقطه قوت این متن نسبت به متن اولیه محسوب می شود.

علاوه بر این، با تصویب این ماده، ماده (۳) از مصوبه اصلی سالبه به انتفاع موضوع می شود و باید طبق ماده (۶۲) آیین نامه داخلی مجلس حذف شود.

تبصره اضافه شده به این ماده نیز در جهت تعیین ضرب الاجل برای اجرای حکم بند «ب» ماده (۹۱) قانون اجرای سیاست های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی است؛ حکمی که پس از گذشت چهار سال از ابلاغ این قانون، هنوز اجرایی نشده است.

نام دفتر:
مطالعات کسب و کار

ماده (۱۴)

(پس از اصلاح در کمیسیون): به منظور تعامل مستمر با فعالان اقتصادی اعم از کارفرمایی و کارگری و تلاش برای حل مشکلات آنان و ارائه پیشنهاد برای اصلاح قوانین، مقررات، بخشنامه ها، دستورالعمل ها و رویه های اجرایی به شورای گفتگو، وزرا و رؤسای دستگاه های اجرایی و قضایی مرتبط محیط کسب و کار و رؤسا و مدیران کل این دستگاه ها در مراکز استان ها موظفند یکی از معاونان خود را به عنوان مسئول بهبود محیط کسب و کار تعیین و معرفی نمایند.
تبصره - تشخیص دستگاه های اجرایی و قضایی مرتبط با محیط کسب و کار برعهده وزیر امور اقتصاد و دارایی است.

مشخصات گزارش

متن جدید پس از اصلاح در کمیسیون، تشکل های کارگری را نیز به طرف تعامل دولت و فعالان اقتصادی اضافه کرده که پیشنهادی منطقی و قابل قبول است. علاوه بر این تشخیص دستگاه های مشمول حکم این ماده را به جای شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی به وزارت امور اقتصادی و دارایی محول کرده است که این اصلاح نیز قابل قبول است، زیرا شورای گفتگو اساساً مرجع تصمیم گیری شمرده نمی شود.

شماره مسلسل:
۳۲۰۱۰۷۲۶-۲

تاریخ انتشار:
۱۳۹۰/۹/۲۱

(پس از اصلاح در کمیسیون): کلیه دستگاه‌های اجرایی مرتبط با محیط کسب‌وکار همچنین سازمان‌ها و ادارات کل آنها در مراکز استان‌ها موظفند حداقل دو هفته یک بار جلسه‌ای با حضور نمایندگان تشکل‌های اقتصادی اعم از کارفرمایی و کارگری ذیربط تشکیل و به سؤالات نمایندگان تشکل‌ها و فعالان اقتصادی پاسخ دهند و مطالبات و شکایات آنها را بررسی نمایند. جلسات مذکور در پایتخت توسط ستاد وزارتخانه‌ها یا دفاتر مرکزی دستگاه‌ها برگزار می‌شود.

در این ماده نیز حق حضور در جلسات دوره‌ای دستگاه‌های مرتبط با فعالان کسب‌وکار و طرح نظر و مشکلات با مسئولان اجرایی علاوه بر تشکل‌های کارفرمایی برای تشکل‌های کارگری هم ملاحظه شده است. علاوه بر این، مرجع تعیین دستگاه‌های اجرایی که مشمول این حکم می‌شوند نیز به دلیل ممنوعیت تصمیم‌گیری در امور اجرایی توسط شورای گفتگو، وزارت امور اقتصادی و دارایی تعیین شده است.

(پس از اصلاح در کمیسیون): مالکان واحدهای مسکونی موجود در پهنه‌های کار و فعالیت و مختلط در طرح تفصیلی مصوب شهرها، می‌توانند با کسب رضایت کلیه مالکان واحدهای موجود در ساختمان، از واحدهای خود برای انجام امور دفتری استفاده کنند. شهرداری‌ها و شوراهای اسلامی و سایر مراجع ذیربط موظفند عوارض تبدیل کاربری مسکونی به اداری یا تجاری یا صنعتی در این پهنه‌ها را متناسب با کاهش عوارض صدور پروانه ساختمانی در کاربری اداری، تجاری یا صنعتی موضوع ماده (۱۷۴) قانون پنجم توسعه، کاهش دهند. تبصره - نصب تابلو و تبلیغات برای دفاتر کاری در استفاده از این ماده تابع مقررات شهرداری است و شهرداری‌ها موظفند با واجدان شرایط این ماده از نظر نصب تابلو و نیز شرایط کاری مانند پزشکان و وکلای رفتار کنند.

برای اصلاح این ماده، نمایندگان شورای شهر و شهرداری تهران در کارگروه بررسی این طرح حاضر شدند و مقرر شد اولاً متن موجود در گزارش کمیسیون، با متن طرح اولیه جایگزین شود و ثانیاً حکم این ماده شامل ساختمان‌هایی شود که رضایت همه مالکان آنها برای استفاده دفتر اخذ شده باشد. تصویب و اجرای این ماده علاوه بر اینکه از نظر درآمدی به نفع شهرداری‌هاست، به شرکت‌های کم‌سرمایه نیز امکان می‌دهد بدون پرداختن هزینه‌های سنگین خرید یا اجاره دفتر کار در شهرهای بزرگ، با هزینه کمتر برای خود دفتر کار مهیا کنند.

(پس از اصلاح در کمیسیون): به‌منظور بالا بردن امکان دسترسی تولیدکنندگان کوچک و متوسط ایرانی به بازار مصرف و ایجاد و امنیت برای فروشندگان کم‌سرمایه، شهرداری با همکاری وزارت راه و شهرسازی موظفند زمین‌های متناسب جهت عرضه کالاهای تولید داخل آماده و با قیمت تمام شده به‌صورت روزانه، هفتگی و ماهانه به داوطلبان عرضه کالاهای ایرانی اجاره دهند. آیین‌نامه این ماده توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت با مشارکت وزارتخانه‌های راه و شهرسازی، کشور، شورای عالی استان‌ها و شورای اصناف کشور تهیه و پس از تصویب در هیئت وزیران و به شهرداری‌های سراسر کشور ابلاغ می‌شود.

هدف از تدوین ماده (۱۷) این است که به‌دلیل حضور گسترده محصولات و برندهای خارجی در بازارهای ایران، فرصت و امکان عرضه محصولات در بازار ایران برای تولیدکنندگان کوچک و متوسط ایرانی در سال‌های اخیر روز به روز محدودتر شده است به‌طوری که امروزه مراکز اصلی عرضه کالا در شهرهای بزرگ در انحصار نمایندگی‌های فروش برندهای خارجی قرار گرفته است.

ایجاد بازار روز و اجاره غرفه یا زمین برای عرضه کالا به داوطلبان عرضه کالاهای ایرانی توسط شهرداری‌ها به تولیدکنندگان کوچک ایرانی مجال می‌دهد تا محصول خود را به بازار و مصرف‌کنندگان عرضه کنند.

علاوه بر این، چنین بازارهایی برای دستفروش‌ها، فروشندگان کم‌سرمایه و تولیدکنندگان کالاهای خانگی امکان فراهم می‌آورد تا در محیطی امن و رسمی فعالیت کنند؛ فعالیتی که اکنون و بدون تصویب این ماده در محیطی ناامن و با مشاجرات روزمره و بعضاً با پرداخت‌های غیرقانونی به مأموران سد معبر انجام می‌شود. درواقع ایجاد این بازارها که زمین آن با همکاری وزارت راه و شهرسازی تأمین می‌شود، مشکل دیرینه شهرداری‌ها با دستفروشان و فروشندگان دوره‌گرد را نیز حل خواهد کرد.

اجرای این ماده همچنین برای اصناف و صاحبان واحدهای تجاری رقیب جدید ایجاد می‌کند و افزایش بی‌رویه نرخ‌های سرقفی را تعدیل می‌کند. لازم به یادآوری است وجود سرقفی با روح بازار اسلامی مغایرت دارد. در بازار آرمانی مورد نظر اسلام که در زمان حکومت امیرالمؤمنین (ع) در کوفه ایجاد شد، هیچ فروشنده‌ای حق تصرف دائمی بخشی از بازار را نداشت و هر عرضه‌کننده‌ای که زودتر به بازار می‌آمد، اجازه داشت آن روز تا شب در بازار فعالیت کند.^۱

طبعاً مسائلی نظیر نوع کالاهای قابل عرضه در این بازارها از نظر بهداشت، استاندارد و... انطباق این بازارها با قوانین صنفی و مالیاتی، در آیین‌نامه‌ای که توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت با همکاری دستگاه‌ها و نهادهای ذیربط تهیه می‌کند، باید ملاحظه می‌شود.

ماده (۲۴)

(پس از اصلاح در کمیسیون): به‌منظور ایجاد تراضی در قراردادها و اجتناب از تحمیل قراردادهای الحاقی ناعادلانه کلیه دستگاه‌های اجرایی مکلفند در انعقاد قرارداد با شرکت‌های بخش خصوصی و تعاونی برای خرید کالا یا خدمت، از فرم‌های یکنواخت استفاده نمایند و یک نسخه از این فرم‌ها را برای هر کدام از اتاق‌ها ارسال دارند.

تبصره - شورای پول و اعتبار مکلف است ظرف ۶ ماه پس از تصویب این قانون فرم یکنواختی برای هر یک از عقود اسلامی که منجر به اعطای تسهیلات می‌شود تهیه کند و به کلیه بانک‌ها ابلاغ و بر حُسن اجرای آن نظارت نماید.

هدف از این ماده، پیشگیری از تحمیل شرایط ناعادلانه توسط دستگاه‌های اجرایی در قراردادهایشان با شرکت‌های بخش تعاونی و خصوصی است. متن حاضر نقش کارکرد نظارتی و تعیین تکلیف را برای اتاق‌ها یا شورای گفتگو برطرف کرده است. در عین حال گامی است برای تحقق هدف یاد شده.

لازم به‌ذکر است برای اصلاح این ماده نیز نمایندگان بانک مرکزی و وزارت امور اقتصادی و دارایی در کارگروه بررسی این طرح حاضر شدند و متن تبصره اصلاح شده در واقع پیشنهاد مشترک وزارت اقتصاد و بانک مرکزی است.

ماده (۲۵)

(پس از اصلاح در کمیسیون): به‌منظور شفاف‌سازی سیاست‌ها و برنامه‌های اقتصادی دولت و ایجاد ثبات و امنیت اقتصادی و سرمایه‌گذاری، دولت و دستگاه‌های اجرایی مکلفند تغییر سیاست‌ها، مقررات و رویادهای اقتصادی را در زمانی مقتضی قبل از اجرا از طریق رسانه‌های گروهی به اطلاع عموم برسانند.

تبصره - زمان مقتضی برای اعلام در موارد مختلف را وزیر امور اقتصادی و دارایی پس از کسب نظر مشورتی شورای گفتگو تعیین می‌کند. مواردی که محرمانه بودن تصمیم ضرورت داشته باشد با تشخیص بالاترین مقام دستگاه اجرایی از حکم این ماده مستثنا هستند.

این ماده در پاسخ به خواسته به‌حق فعالان اقتصادی تدوین شده است که از حاکمیت می‌خواهند مقررات و سیاست‌های اقتصادی ناظر به کسب‌وکار را به‌طور غافلگیرکننده و ناگهانی تغییر ندهند. زیرا ثبات محیط حقوقی کسب‌وکار برای آنها امکان و فرصت برنامه‌ریزی را فراهم می‌کند. از جمله مواردی که ناقض ثبات مقررات و سیاست‌های ناظر بر محیط کسب‌وکار قابل ذکر است، تغییر ناگهانی تعرفه برخی کالاها که در سال‌های گذشته شاهد بوده‌ایم و هنوز هم برخی تولیدکنندگان و اصناف را با مشکلاتی مواجه کرده است.

متن اصلاح شده این ماده، ابهام متن قبلی را برطرف و بر حق دولت برای محرمانه نگه‌داشتن برخی تصمیمات تصریح دارد. در عین حال وظیفه انتخاب نوع سیاست‌هایی که باید قبل از اجرا اعلام شوند و مدت زمان اعلام قبل از اجرا را نیز کلاً به وزارت امور اقتصادی و دارایی سپرده است تا هرگونه ایرادی درباره ورود شورای گفتگو به حوزه تصمیم‌گیری و سیاستگذاری، برطرف شود.

۱. برای اطلاعات بیشتر رجوع شود به کلینی، الکافی، جلد ۵، ص ۱۰۵.

(پس از اصلاح در کمیسیون): آن دسته از اشخاص حقوقی که دولت و دستگاه‌های اجرایی، مستقیم و یا غیرمستقیم در آنها سهام مدیریتی اعم از سهم‌الشرکه، دارایی و یا سهام دارند، نمی‌توانند از امتیازات و منافع تخصیص یافته به بخش‌های تعاونی و خصوصی استفاده کنند. مصادیق این امتیازات و منافع به پیشنهاد هریک از اتاق‌ها، توسط وزارت اقتصادی و دارایی تعیین می‌شود.

تبصره - شرکت‌های موضوع ماده (۲) قانون اصل چهل و چهارم از این حکم مستثنا هستند.

هدف این ماده این است که شرکت‌های نیمه‌دولتی و شبه‌دولتی از امکانات تخصیص یافته به بخش خصوصی بهره‌مند نشوند. این ماده در پی شکایت کثیری از فعالان اقتصادی بخش‌های تعاونی و خصوصی تدوین شده است. این فعالان اقتصادی معتقدند شرکت‌های دولتی و شبه‌دولتی که خود از رانت‌های اطلاعاتی و حمایت‌های ویژه برخوردارند، از منافعی که حکومت برای فعالان اقتصادی بخش‌های خصوصی و تعاونی در نظر می‌گیرد نیز بهره‌مند می‌شوند و عملاً بخش خصوصی و تعاونی واقعی سهمی از این حمایت‌ها نمی‌برند.

علاوه بر این، در اصلاح این ماده در کمیسیون عبارت «مدیران و کارکنان آنها به صورت انفرادی یا گروهی» از متن اولیه حذف شد تا کارکنان دولت از داشتن سهام مدیریتی در شرکت‌ها منع نشوند.